

כבוד השופטת מירה רום פלאי

פסק דין

“נקבע כי כאשר קיימת הסתברות על פיה התלות שללה את רצונו החופשי של המצווה, הרי שיש בכך השפעה שאינה הוגנת.”

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצונו: 3_277616

לפני כבוד השופטת מירה רום פלאי

מבקש

ש' כ'

ע"י ב"כ עוה"ד ברק טל אור

נגד

מתנגדים

1. ש' כ'

2. ר' כ'

3. ר' כ'

4. י' כ'

5. ח' כ'

6. ע' כ'

7. נ' מ'

ע"י ב"כ עוה"ד בועז קראוס

פסק דין

1

2 לפניי בקשה לצו קיום צוואה והתנגדות לה, אחר המנוחה א' כ' ז"ל, אשר הלכה לבית עולמה ביום 00.00.18
3 (להלן: "המנוחה").

4

5

רקע עובדתי ודיוני

6 1. למנוחה שמונה ילדים. מבקש הקיום הוא אחד מילדיה של המנוחה (להלן: "המבקש"), והמתנגדים
7 הם יתר ילדיה (להלן: "המתנגדים").

8 2. בעלה של המנוחה, הוא אביהם המנוח של הצדדים, אשר נפטר ביום 00.00.1992 ואשר ביום

9

11.12.2013 ניתן צו ירושה בענייניו, לפיו אשתו המנוחה היא היורשת היחידה שלו.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק הייצוגי: 3_277616

- 1 3. ביום 14.04.15 נערכה צוואה, לפיה המנוחה מורישה את כל רכושה לבנה המבקש (להלן: "הצוואה"). בצוואה המנוחה הדירה את יתר ילדיה מעיזבונה.
- 2
- 3 4. ביום 16.04.19 הגיש המבקש בקשה לקיום הצוואה לרשם לענייני ירושה. לאחר שהוגשה התנגדות
- 4 לקיום הצוואה, ביום 28.05.21 הועבר ההליך מהרשם לענייני ירושה לבית משפט זה. ב"כ היועמ"ש
- 5 במשרד האפוטרופוס הכללי הודיע על כוונה שלא להתערב בהליכים. ביום 04.08.21 הגיש המבקש
- 6 תגובה להתנגדות.
- 7 5. ההתנגדות מתבססת על שלושה אדנים על פי חוק הירושה, התשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק
- 8 הירושה"): פגמים שנפלו באופן עריכת הצוואה; אי כשירות המנוחה לערוך צוואה; וכן השפעה בלתי
- 9 הוגנת של המבקש על המנוחה.
- 10 6. בהחלטה מיום 29.11.21, שניתנה לאחר שמיעת הצדדים בדיון באותו יום, נקבע כי טרם הדיון
- 11 בהתנגדות לצוואה בעניינה של המנוחה, יש להכריע בטענות בדבר הפגמים הצורניים בצוואה לצורך
- 12 הכרעה בשאלת נטל ההוכחה, וניתנו הוראות לשמיעת ראיות.
- 13 7. ביום 22.05.22 נשמעו ראיות לצורך בירור והכרעה בסוגיית העברת נטל ההוכחה, בשל טענת
- 14 המתנגדים לפגמים צורניים בצוואה. הדיון הסתיים בהסכמת הצדדים, אשר קיבלה תוקף של החלטה
- 15 שיפוטית, כי נטל הראייה יועבר מהמתנגדים אל כתפי המבקש להוכיח כי הצוואה בתוקף על פי כל
- 16 העילות בדין.
- 17 8. התנהלו ארבעה דיונים, מתוכם שני דיוני הוכחות וכן דיון בו נשמעו סיכומים בעל פה. בכל אחד
- 18 מהדיונים בית המשפט ניסה להביא את הצדדים להסכמות אשר תייתרנה הכרעה שיפוטית, אולם כל
- 19 צד התבצר בעמדותיו ולכן אין מנוס ממתן פסק דין.
- 20 9. אקדים אחרית לראשית ואומר כי הבקשה לקיום הצוואה נדחית, וההתנגדות לה מתקבלת.

21
22
23

תמצית טענות המבקש

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

10. ההתנגדות הוגשה על ידי המתנגדת 1, שלוש שנים לאחר שהוגשה הבקשה לקיום הצוואה, וזאת על רקע סכסוך שהתפרץ בנוגע למגרש ולחיוב ארנונה. המתנגדים ידעו בזמנים הרלוונטיים כי המנוחה עתידה לערוך צוואה לטובת המבקש, ואף עודכנו על כך בזמן אמת ומעולם לא התנגדו לעצם עריכת הצוואה ולתוכנה. מדובר בהתנגדות "כבושה" רצופה שקרים וחוטאת לאמת אשר מהווה אמצעי לחץ על המבקש על מנת להתעשר על חשבוננו, כאשר הצוואה נערכה כדין.
11. המבקש הוא זה שטיפל ודאג לאמו המנוחה ולאביו המנוח בזמנו כל ימי חייהם, כלכל אותם ודאג לתשלום חשבונותיהם. אמנם המנוחה לא ידעה קרוא וכתוב, אך היא חיה בישראל 67 שנים, עבדה עשרות שנים במכון וולקני, דיברה והבינה עברית בצורה מלאה ושוטפת.
12. מאחר שהמבקש דאג למנוחה הן מבחינה כלכלית, רפואית, ונפשית, גמלה בליבה של המנוחה לערוך את הצוואה מושא ההליך. כחודש לפני עריכת הצוואה, ועל מנת להפריך כל התנגדות עתידית, עברה המנוחה בדיקה רפואית וביום 09.03.15 נכתבה חוות דעת ביחס למצבה הרפואי, לפיה המנוחה שמורה מבחינה קוגניטיבית לגילה וכשירה לעריכת צוואה.
13. לטענתו, לא ניתן לקבל את טענת המתנגדים כי המנוחה הייתה חולה גופנית ונפשית מאחר שמדובר בעדות שבמומחיות, ומנגד קיימת חוות דעת רפואית בכתב שיש בה להוכיח כי המנוחה הייתה כשירה לחתום על הצוואה.
14. בנוסף, קיימים תצהירים מטעם עדי הצוואה, בהם הם מאשרים כי היו נוכחים במעמד החתימה על הצוואה, וכי המנוחה חתמה על הצוואה בהיותה בריאה בדעה צלולה ומיושבת. תצהיר נוסף הוגש אף מטעם הבן הבכור של המנוחה מר ר' כ', אשר אישר בתצהירו את הגרסה העובדתית המפורטת בתגובה להתנגדות, הן לגבי עצם קיום הצוואה והן לגבי עצם היותה ידועה לאחים עוד בזמן שהמנוחה הייתה בחיים.
15. לטענת המבקש מתקיימים כל התנאים להכיר בצוואה, אשר חתומה על ידי המנוחה ונערכה בפני עדים. לשיטתו, חוות הדעת הרפואית מוכיחה כי המנוחה אשר הייתה מיושבת בדעתה וגמלה בליבה לערוך צוואה, פעלה לקבלת אישור רפואי, על מנת להוכיח, לאחר מותה, כי הצוואה משקפת את רצונה האחרון. על כן, יש לקיים את הצוואה, ובכך לקיים את רצון המת.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

1

2

תמצית טענות המתנגדים

3

4 16. בצוואה נפלו פגמים צורניים ומהותיים, לפי סעיף 20 לחוק הירושה; אין הצהרת העדים בצוואה

5 שהמנוחה הצהירה בפניהם שזו צוואתה וכי המנוחה חתמה בפניהם, ואף לא מופיעות חתימות העדים.

6 מדובר בפגמים צורניים ומהותיים, בהעדר מסמך המצביע כי הוא משקף את רצון המנוחה. המנוחה

7 גם לא הבינה את תוכן הצוואה, שכן היא לא יודעת קרוא וכתוב, ולא צוין בצוואה כי היא הוקראה

8 ותורגמה למנוחה. ספק אם זו חתימתה של המנוחה על הצוואה.

9 17. פגמים אלו מעבירים את נטל ההוכחה על המבקש כי הצוואה תקפה, כי המנוחה הייתה כשירה

10 מבחינה קוגניטיבית לערוך צוואה, וכן להוכיח שחתימת המנוחה על הצוואה זו חתימתה, אולם

11 המבקש לא עמד בנטל הרובץ על כתפיו.

12 18. עוד נטען כי המנוחה לא הייתה עצמאית והייתה נתונה תחת השפעה בלתי הוגנת לפי סעיף 30 לחוק

13 הירושה. המנוחה לא ידעה קרוא וכתוב, ובנוסף היא אובחנה כבעלת חולשה נפשית על ידי המל"ל,

14 וקיבלה סיוע בשל כך. במצבה ניתן היה להחתימה על כל מסמך. בחודש 12/14 המבקש העביר את

15 המנוחה לביתו מטעמים של שיפוץ דירתה, וניצל זאת להחתימה על צוואה שהיא כולה לטובתו,

16 בניגוד להבטחותיה במהלך השנים כי כל הילדים ירשו את רכושם.

17 19. בהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקה לבחינת השפעה בלתי הוגנת, עולה כי המנוחה לא הייתה

18 עצמאית, אלא הייתה תלויה תלות מוחלטת במבקש, אשר הוא זה שיזם וביצע את עריכת הצוואה

19 (כפי שעשה ביחס לצו הירושה של האב המנוח, כצעד ראשון להשתלטות על רכושה). לטענתם, כל

20 הנסיבות מראות כי הצוואה אינה משקפת את רצונה האמתי של המנוחה, ולפיכך מבוקש שלא לקיים

21 את הצוואה ולקבל את ההתנגדות.

22 האם ליתן צו קיום לצוואת המנוחה, או שמא יש לקבל את ההתנגדות לקיומה?

23

24

פגמים בצוואה

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק הייצוגי: 3_277616

- 1
- 2 20. סעיף 20 לחוק הירושה קובע כדלקמן:
- 3 "צוואה בעדים תהיה בכתב, תצוין בתאריך ותיחתם ביד המצווה בפני שני עדים לאחר שהצהיר
- 4 בפניהם שזו צוואתו; העדים יאשרו באותו מעמד בחתימת ידם על פני הצוואה שהמצווה
- 5 הצהיר וחתם כאמור".
- 6 21. סעיף 25 לחוק הירושה מאפשר לקיים צוואה חרף פגמים צורניים מסוימים שנפלו בה:
- 7 "(א) התקיימו מרכיבי היסוד בצוואה, ולא היה לבית המשפט ספק כי היא משקפת את רצונו
- 8 החופשי והאמיתי של המצווה, רשאי הוא, בהתלטה מנומקת, לקיימה אם אף נפל פגם בפרט
- 9 מן הפרטים או בהליך מן ההליכים המפורטים בסעיפים 19, 20, 22 או 23 או בכשרות העדים,
- 10 או בהעדר פרט מן הפרטים או הליך מן ההליכים כאמור".
- 11 22. מכאן כי ככל ובצוואה נפל פגם כזה או אחר, פגם זה אינו מבטל את הצוואה, אך יש בו כדי להפוך
- 12 את הנטל הראייתי אל הטוען לקיומה, להוכיח כי אין ספק באמתותה של הצוואה, כולל החובה
- 13 להוכיח את צלילות דעתו של המצווה, ושלא הופעלה על המצווה השפעה בלתי הוגנת וכו' (ראו
- 14 שמואל שילה, פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 (כרך א, 1995) עמ' 269).
- 15 23. יש לבחון אפוא, האם צוואת המנוחה מיום 14.04.15 עומדת בכל הדרישות הצורניות של צוואה
- 16 על פי סעיף 20 לחוק הירושה.
- 17 24. בענייננו, הצוואה מושא ההליך, נחזית להיות צוואה תקינה, כאשר על פניו, מבחינה צורנית, היא
- 18 עונה על התנאים המנויים בסעיף 20 לחוק. הצוואה נערכה בכתב, נושאת תאריך, על פניו מופיעה
- 19 חתימת המנוחה, וכן מופיעים שמות שני עדים: מר ע' י' ומר ד' ש', כמו גם אישור עו"ד ש' א' שערך
- 20 את הצוואה. בנוסף בסעיף (3) לצוואה המנוחה אישרה היא כי זו צוואתה האחרונה. בכך התקיים
- 21 לכאורה הרכיב הראשון בסעיף, והוא היסוד העובדתי (ראו ע"א 2119/94 צפורה לנדאו נ' ברוך
- 22 ויך, מט(2) 077 (1995)).

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1 25. עם זאת, בניגוד לדרישת סעיף 20 לחוק הירושה, לא מופיעות חתימות עדי הצוואה אלא רק שמם
- 2 ומספרי ת"ז. עוד לא מופיעה הצהרת העדים כי "המצווה הצהיר וחתם כאמור", כמצוות סעיף
- 3 20 לחוק לעיל. אף לא צוין כי הצוואה הוקראה בפני המנוחה ותורגמה לה, בנסיבות בהן היא אינה
- 4 יודעת קרוא וכתוב בשפה העברית, על כך אין מחלוקת.
- 5 26. לעדים תפקיד חשוב ביותר, הצהרתם וחתיתם בצוואה נועדו להבטיח כי העדים וידאו והתרשמו
- 6 במעמד החתימה על הצוואה, כי המצווה הבין את הצוואה עליה חתם, וכי זה רצונו: "זאת כחלק
- 7 מרצינות המעמד וחשיבות המסמך... בכך נבחנו, ככל האפשר גמירת הדעת של המצווה על-
- 8 ידי העדים אשר מאשרים וחותמים אחרי הצהרתו של המצווה וחתיתו על הצוואה" (שאול
- 9 שוחט, פגמים בצוואות (מהדורה שנייה, 2001) 36-36).
- 10 27. מכאן נובע, כי גם אם הדרישה הראשונה בסעיף 20 לחוק הירושה מתקיימת, הדרישה השנייה,
- 11 אינה מתקיימת, שכן, העדים לא חתמו ולא אישרו את חתימת המצווה על הצוואה.
- 12 28. יוצא איפוא, כי היסוד הראייתי חסר ומדובר בפגם צורני. פגם זה מעביר את נטל השכנוע ולא רק
- 13 את נטל הראיות, אל המבקש את קיומה של הצוואה, להוכיח כי הצוואה משקפת את רצונה החופשי
- 14 והכנה של המנוחה, וזאת בהתאם לרמת ההוכחה הנדרשת בסעיף 25(א) לחוק הירושה, קרי- מעל
- 15 לספק סביר (ראו בע"מ 1511/05 פלוני נ' פלוני (נבו 20.07.2005); עמ"ש (מחוזי ת"א) 38138-
- 16 09-11 א' נ' ש' נ' א' מ' ק' (14.04.2013); עמ"ש (ב"ש) 57029-05-18 מ.ס.נ' א.ה. (29.11.18)).
- 17 29. בדיון מיום 22.05.22 ניתן תוקף של החלטה שיפוטית להסכמת הצדדים כי נטל הראיה יועבר
- 18 מהמתנגדים אל כתפי המבקש להוכיח כי הצוואה בתוקף על פי כל העילות בדין. עם זאת, מצאתי
- 19 כי קיימים ליקויים בתפקודם של העדים, עד כדי כך שהם מאיינים את תפקודם כעדים, ומדובר
- 20 בפגם מהותי. ואנמק;
- 21 30. שמות שני העדים המופיעים בצוואה הם מר ע' י' ומר ש' ד'. מטעם העד מר ד' ש' הוגש תצהיר, אך
- 22 הוא לא זומן להיחקר על תצהירו. מטעם מר ע' י' לא הוגש תצהיר, אך הוא זומן להיחקר על תצהירו
- 23 ואכן נחקר. אלא שעדותו חשפה תמיהות בנוגע לנסיבות חתימת המנוחה על הצוואה, כפי שיפורט
- 24 בהמשך.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני: 3_277616

- 1 31. מטעם העד מר ד' ש', הוגש תצהיר קצר ולקוני לפיו הוא היה נוכח במעמד חתימת הצוואה של
- 2 המנוחה, אשר חתמה על הצוואה בהיותה בריאה, בדעה צלולה ומיושבת (נספח ד' לתגובה
- 3 להתנגדות), הא ותו לא. מכל מקום, מר ש' לא התייצב להיחקר על תצהירו.
- 4 32. כאשר המבקש נשאל מדוע לא הביא את מר ש' להעיד, השיב תחילה כי העד אמר לו שקיבל דו"ח
- 5 בבית המשפט ושילם 500 ₪ ולכן לא מופיע בבית משפט, וכן כי על אף שזימן אותו וניסה ליצור
- 6 עמו קשר מספר פעמים העד לא ענה, אולם המבקש הוא הפנה לקיום תצהירו (02.11.22 עמ' 18
- 7 ש' 21-7).
- 8 33. הלכה פסוקה היא כי מצהיר שאינו מתייצב לחקירה נגדית, תצהירו לא ישמש ראיה (ע"א
- 9 52/87 ע"א 52/87 הראל נ' הראל, מג(4) 201 (1989), וייפסל כאילו לא הוגש כלל (י' קדמי,
- 10 על הראיות, חלק שני, עמ' 801). לפיכך אין להסתמך על תצהירו של העד לצוואה מר ד' ש'.
- 11 34. העד השני, מר ע' י' כאמור זומן והתייצב לחקירה, אישר בחקירתו כי הוא לא חתום על הצוואה,
- 12 וכאשר נשאל מדוע, השיב: "לא זוכר. אני לא זוכר למה לא חתמנו בסוף" (22.05.22 עמ' 6 ש'
- 13 13).
- 14 35. על מנת להתגבר על קושי זה, טען ב"כ המבקש בסיכומים כי עו"ד ש' א', שערך את הצוואה, הוא
- 15 גם העד השלישי לעריכת הצוואה, והפנה לאישור עוה"ד המופיע בסוף הצוואה. לטענתו עדותו של
- 16 עו"ד א' עדיפה על העדים האחרים, אשר ביחס לאחד מהם העדות הייתה מבולבלת, לא קוהרנטית
- 17 וסותרת את האמור בתצהירו. בכל הכבוד, אין לקבל טענה זו.
- 18 36. העדים לצוואה אמורים לשכנע את בית המשפט, שהצוואה, על אף הפגם שנפל בה, משקפת את
- 19 רצונה החופשי והאמתי של המנוחה, וכי המנוחה חתמה בפניהם על הצוואה מתוך הבנה, הכרה
- 20 וידיעה שזו צוואתה. בפועל, הליקויים החמורים בתפקודם של העדים, מעלים ספק סביר בכשירותה
- 21 של הצוואה ומציבים נכוחה את השאלה, האם הצוואה משקפת את רצונה החופשי והאמתי של
- 22 המנוחה, ומכאן שמדובר בפגם מהותי.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

37. איני דנה בטענת המתנגדים לזיוף חתימת המנוחה על הצוואה, שכן דרך המלך להוכחת טענת זו היא באמצעות מינוי מומחה להשוואת כתבי יד שיש לו את הטכנולוגיה והידע המקצועיים לבדיקה שכזו (רמ"ש (ב"ש) 17188-06-10 נ.א. נ' ר.א. (פורסם בנבו, 19.10.10)). במקרה שלפנינו אף אחד מהצדדים לא עתר למינוי מומחה כאמור, לרבות המבקש אשר הנטל להוכיח את תקפות הצוואה ולסתור את טענת התנגדים, מוטל עליו.

כשרות המנוחה לערוך צוואה

38. כל אדם כשיר לזכויות ולחובות מלידתו ועד מותו וכל אדם כשיר לפעולות משפטיות, אלא אם נשללה או הוגבלה כשרות זו, בחוק או בפסק דין של בית משפט (סעיפים 1 ו-2 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב – 1962). משכך, כל אדם כשיר לעשות צוואה, אלא אם כן כשרות זו נשללה ממנו כדין (ראו: ע"א 851/79 בנדל נ' בנדל, לה(3) 101 (1981) (להלן: "עניין בנדל").

39. כלל זה מתיישב עם הוראת סעיף 26 לחוק הירושה, הקובעת: "**צוואה שנעשתה ע"י קטין או מי שהוכרז פסול דין או שנעשתה בשעה שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה – בטלה.**"

40. טענה בדבר אי כשרות המצווה לפי סעיף 26 לחוק הירושה, מתייחסת למצבו הנפשי, המנטלי והגופני של המצווה לעת עריכת הצוואה, ויכולתו להבין את מהותה של הפעולה המשפטית שהוא עושה- צוואה, ואת משמעותה והשלכותיה על הזוכים ברכושו ועל המודרים ממנו. הנטל להוכחת קיומה של טענה זו מוטל על מי שרוצה להיבנות ממנה, ובצוואה תקינה מבחינה צורנית - על המתנגד לה (ראה לעניין זה: עמ"ש 36529-11-10 ב.ש.מ. נ' ש.מ., [פורסם בנבו] מיום 28.2.12; עניין בנדל לעיל; ע"א 5185/93 היועץ המשפטי לממשלה נ' רינה מרום, מט(1) 318 (1995)).

41. כדי לעמוד בנטל הוכחת טענה זו, אין די בהעלאת ספקות בלבד. יש להוכיח באופן ברור כי המנוח לא היה כשיר להבחין בטיבה של צוואה. להוכחת הטענה יש להסתייע בעדות רפואית או אחרת באשר למצבו של המצווה לעת עשיית הצוואה (ראה: רע"א 7019/94 גדעון ליפבסקי נ' עמליה דן (נבו) 06.01.1997).

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק הייצוגי: 3_277616

- 1 42. עם זאת, רשאי בית המשפט רשאי להסתייע גם בחומר ראיות אחר, המתייחס למועד עשיית הצוואה
2 ולהעדיפו על פני חוות הדעת הרפואית, כגון: עדויות של מי שערך את הצוואה או מי ששימש כעד
3 לה וכן בעדויות אחרות (ע"א 7506/95 שוורץ נ' בית אולפנא בית אהרון ישראל, פ"ד נד (2)
4 215 (2000).
- 5 43. כאמור על פי הסכמת הצדדים, נטל הראיה הועבר אל כתפי המבקש להוכיח כי הצוואה בתוקף על
6 פי כל העילות בדין, ובכלל זה כי המנוחה הייתה כשירה לערוך את הצוואה.
- 7 44. מעיון בחומר הראיות וכן מהעדויות בתיק, עולה כי המנוחה אמנם נזקקה לעזרה וסיוע בתפקודי
8 היומיום, אולם כשרותה לא נשללה ממנה כדין.
- 9 45. זאת ועוד, לתיק בית המשפט צורפה תעודה רפואית שנערכה על ידי ד"ר ג' פ' ביום 09.03.15,
10 קרי כחודש ימים לפני מועד עריכת הצוואה (צורף כנספח א' לתגובת המבקש לכתב ההתנגדות).
11 בתעודה הרפואית, צוין כי מטרת הבדיקה היא כשירות לעריכת צוואה, ונכתב בין היתר כדלקמן
12 (השגיאות במקור - מ.ר.פ.):
- 13 **"מצב תפקודי: מתהלכת, שולטת על הצרכים. זקוקה לעזרה ברחצה. אוכלת מעט.**
14 **זקוקה לעזרה בהכנת האוכל וכל התפקודים מחוץ לבית.**
15 **[...]**
- 16 **היסטוריה קוגניטיבית: גברת כ' א', אנאלפבית אישה פשוטה [...]** בת עוזרת לה עם
17 תשלומים חודשיים. יש לה גם בית. יודעת להסביר איך רוצה לחלק את הרכושה.
18 לדבריה בוטחת בילדיה ומודעת להשלחות".
- 19 **הערכה קוגניטיבית: [...]** גברת כ' מתמצאת במקום, ידע איזו יום בשבוע, התמצאות
20 בזמן לפי חגי [...] זיכרון מיידי שמור אך זיכרון לטווח קצר מעט ירוד 2/3. קצב
21 החשיבה סביר. ידעה להגיד שמות של כל הילדים לפי סדר מגדול לקטן. חשיבה
22 קונקרטי. שיפוט שמור. MMSE לא ניתן לבצע באופן מלא.
23 לא ניתן לבצע מבחן שעון.
24 **מסקנות:**
25 גברת כ' א' ת.ז. ... שמורה מבחינה קוגניטיבית לגילה, לרמת השכלתה וכשירה לעריכת
26 צוואה".
27

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1 46. על אף שעל פי תעודת הרופאה לא ניתן היה לבצע בדיקות משמעותיות כמו MMSE וגם לא מבחן
2 שעון, ועל אף שעל פי התעודה הזיכרון לטווח קצר מעט ירוד, הסיקה הרופאה כי המנוחה היתה
3 כשירה לעריכת צוואה. חוות הדעת נעדרת נימוקים והסברים אשר ימלאו את הפערים בין תיאור
4 התופעות מהן סבלה המנוחה למסקנה כי היא כשירה לצוות. אף אחד מהצדדים, לרבות המבקש,
5 אשר נטל השכנוע הוטל על כתפיו, לא ביקש לזמן את הרופאה להיחקר על התעודה הרפואית
6 שערכה.
- 7 47. בדיון מיום 22.05.22 העיד עו"ד ש' א', עורך הצוואה, כדלקמן: "הייתה פנייה ראשונה שבה
8 התבקשתי לערוך צוואה. עשיתי בדיקה ראשונית לראות אם הגברת עומדת בתנאים מבחינת
9 הכשירות הרפואית שלה, והבריאותית בכלל לחתום על צוואה. התניתי בזה אם אני בכלל
10 אעשה צוואה, בכך שתוצג לנו חוות דעת רפואית שהיא כשירה לחתום וצלולה ובריאה, ולאחר
11 שהוצגה לי חוות דעת שכזו, תואם מועד לחתימה על הצוואה" (עמ' 8 ש' 24-27).
- 12 48. המתנגדת 1 אישרה בחקירתה כי לאימה המנוחה לא הייתה חולשה נפשית או בעיה נפשית
13 (02.11.22 עמ' 34 ש' 19-20), וכן העידה: "אימא שלי לא הייתה עם בעיה נפשית. מבחינה
14 רפואית, היא הייתה קצת דמנטית" (שם, עמ' 34 ש' 24).
- 15 49. חרף מצבה הבריאותי המורכב של המנוחה, וגילה, תעודת הרופאה מיום 09.03.15, כאמור חסרה,
16 ונעדרת מבחנים מקובלים הנדרשים לצורך קביעת כשירותה. בנסיבות אלה, לא שוכנעתי כי
17 כשירותה של המנוחה אפשרה לה לערוך את הצוואה באופן שהבינה עד תום את המשמעויות שלה.
- 18 50. כמו כן, אני דוחה את הטענה, על פיה, מעצם העובדה כי קיימת תעודה רפואית, הוכח כי המנוחה
19 הייתה מיושבת בדעתה לערוך את הצוואה, ופעלה לקבלת אישור רפואי על מנת להפריך כל התנגדות
20 עתידית. המבקש צירף תעודה רפואית מטעמו, אך אפילו לא זימן את הרופאה להיחקר ואף לא עתר
21 למינוי מומחה מטעם בית המשפט, כך שמדובר בראיה חלקית, בעייתית, שהותירה את שאלת
22 כשירותה של המנוחה לערוך את הצוואה, בסימן שאלה.

23

24

השפעה בלתי הוגנת בעריכת הצוואה

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1 51. לטענת המתנגדים, האמור בצוואה הוא פרי של השפעה בלתי הוגנת מצד המבקש על המנוחה, ואילו
- 2 לטענת המבקש, המנוחה הייתה מיושבת בדעתה וגמלה בליבה לערוך צוואה לטובת המבקש מאחר
- 3 שהוא דאג לה, מבחינה כלכלית, רפואית, ונפשית.
- 4 52. השפעה בלתי הוגנת היא אחד מאותם הפגמים שיש בהם להביא לפסלות הצוואה. קיומה של השפעה
- 5 בלתי הוגנת שוללת למעשה את רצונו החופשי והאמתי של המצווה, באופן שתוכנה של הצוואה לא
- 6 מהווה ביטוי לרצונו של המצווה, אלא לרצונו של המשפיע (ראו ת"ע 5428-06-14 **עזבון המנוחה**
- 7 **א' י' ז"ל נ' י' י' (22.02.2016)**).
- 8 53. בפסיקה נקבעו מבחנים שיש בהם כדי לסייע לבית המשפט לקבוע אם בעת כתיבת צוואה, היה
- 9 המצווה נתון להשפעה בלתי הוגנת (ראו: דנ"א 1516/95 **מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד**
- 10 **נב (2) 813 (להלן: "פרשת מרום")**. בבע"מ 4459/14 **פלונית נ' פלוני** (נבו 06.05.2015) נקבע
- 11 כי יש לבחון את סוגיית ההשפעה הבלתי הוגנת כמכלול, כאשר ישנן עילות שונות יכולות להישזר
- 12 ביחד ולבסס קיומה של השפעה בלתי הוגנת, העולה כדי שלילת הבחירה החופשית של המצווה.
- 13 מדובר במבחן דינאמי ורחב קשת החיים.
- 14 54. אמנם, נטל ההוכחה לקיומה של השפעה בלתי הוגנת מוטל על הטוען לקיומה (ע"א 245/85 **אנגלמן**
- 15 **נ' קליין, פ"ד מג (1) 772, 778 (1989)**). עם זאת, כזכור, במקרה דנן הוסכם כי בשל הפגמים
- 16 בצוואה, הנטל יועבר למבקש.
- 17 55. בע"א 2500/93 **שטיינר נ' המפעל לעזרה הדדית של ארגון עולי מרכז אירופה, פ"ד נ (3)**
- 18 **344, 338 (1996)** (להלן: "עניין שטיינר") נקבע כי על קיומה של השפעה בלתי הוגנת ניתן ללמוד
- 19 מגורמים שונים ומשתנים: מצבו הפיזי של המצווה, מצבו המנטאלי והנפשי, מידת חולשתו וסוג
- 20 התלות שהוא תלוי בזולת, בדידותו וניתוקו מאנשים אחרים, מערכת הקשרים בינו לבין האדם שהוא
- 21 נזקק לו וקשריו עם אחרים. כל אלה יש בהם, כדי להשפיע על מידת השתעבדות רצונו ואובדן
- 22 השליטה של המצווה או על חשש מפני קיומו של מצב שכזה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1 56. בפרשת מרום לעיל נקבעו אבני בוחן שיש בהן כדי לסייע לבית המשפט להכריע בדבר קיומה של
2 השפעה בלתי הוגנת, ואלו הן: תלות ועצמאות; תלות וסיוע; קשרי המצווה עם אחרים; נסיבות עריכת
3 הצוואה.
- 4 57. נקבע כי כאשר קיימת הסתברות על פיה התלות שללה את רצונו החופשי של המצווה, הרי שיש
5 בכך השפעה שאינה הוגנת. כך הדין בכל המבחנים האחרים, כגון תלותו של המצווה בסיועו של
6 האחר, קשריו של המצווה עם אחרים ואף בהסקת מסקנות מנסיבות עריכת הצוואה. כן נקבע כי
7 לצורך הכרה בקיומה של השפעה בלתי הוגנת אין הכרח כי יתקיימו כל המבחנים שפורטו לעיל.
8 למעשה, די בקיומם של חלק מהמבחנים האמורים כדי להצביע על קיומה של השפעה כאמור
9 ובמקביל רשאי בית המשפט לעשות שימוש במבחנים נוספים לגיבוש הכרעתו.
- 10 58. כאשר מתקיימים מאפיינים של המבחנים הנ"ל, מוקמת חזקה לכאורה בדבר קיומה של השפעה בלתי
11 הוגנת. ודוק, במקרה דנן נטל השכנוע, כאמור, הועבר כולו על שכמו של המבקש. הוא זה שצריך
12 לשכנע את בית המשפט שהמצווה עשתה את צוואתה מתוך רצון חופשי ולא תחת השפעה בלתי
13 הוגנת.
- 14 59. ניתוח הראיות שהובאו בפניי הביאו אותי למסקנה כי המבקש ניצל את השפעתו על המנוחה, בין
15 באופן ישיר ובין באופן עקיף על מנת להניע את המנוחה לערוך צוואה המזכה אותו בכל רכושה של
16 המנוחה. ואנמק;
- 17
- 18 האם בשעת עריכת הצוואה המנוחה היתה עצמאית הן מבחינה שכלית-קוגניטיבית והן מבחינה פיזית?
- 19 60. אין חולק, והדבר אף עלה מהתעודה הרפואית שהגיש המבקש, כי בתקופה הרלוונטית לעשיית
20 הצוואה המנוחה לא הייתה עצמאית לגמרי, ומצבה הבריאותי והפיזי לא היה מזהיר. לנוכח מצבה
21 הבריאותי, נזקקה המנוחה לעזרה של מטפלת סיעודית שעתיים ביום, וכן נעזרה בילדיה, בהם
22 המבקש והמתנגדת 1, בתפקודים היום יומיים. יצוין כי המנוחה הסתייעה גם במטפלת (פיליפינית).
23 כן הוכח כי עוד בטרם עריכת הצוואה, המנוחה עברה להתגורר בביתו של המבקש, בתקופה שבה
24 ביתה היה בשיפוצים.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק הייצוגי: 3_277616

1 61. המבקש, אשר עליו נטל השכנוע להוכיח כי המנוחה הייתה עצמאית, נמנע מלעתור למינוי מומחה
2 להוכחת עצמאותה של המנוחה בעת עריכת הצוואה, והדבר פועל לחובתו ופוגם באמינות גרסתו.
3 62. לסיכום, מחומר הראיות ומהעדויות עולה כי המנוחה לא הייתה עצמאית מבחינה פיזית והייתה תלויה
4 וזקוקה לסיוע של אחרים בתפקודי היומיום, לרבות של המבקש והמתנגדת 1. לעניין זה משמעות
5 רבה בבואנו לבחון את טענת קיומה של השפעה בלתי הוגנת של המבקש על המנוחה בעת עריכת
6 הצוואה.

7

8

האם המנוחה היתה תלויה במבקש בהתנהלות היום יומית?

9 63. במועד עריכת הצוואה המנוחה היתה תלויה באחרים. השאלה בענייננו היא מה היתה מידת תלותה
10 של המנוחה במבקש ביחס לאנשים אחרים.

11 64. המבקש טען בתגובה להתנגדות כי: "הוא זה טיפל ודאג הן למנוחה והן לאביו כל ימי חייהם [...]
12 דאג להוריו כל עוד היו בחיים, כלכל אותם, ודאג, בין היתר, לתשלומים עבור חשבונות חשמל,
13 תרופות, תשלומי ארנונה, וכיוצא בכך [...]. דאג למנוחה לאורך השנים, הן מבחינה כלכלית,
14 רפואית, ונפשית [...]" (סעיפים 8, 11-12 לתגובה להתנגדות).

15 65. מהתעודה הרפואית שצירף המבקש ואשר נערכה על ידי ד"ר ג' פ' ביום 09.03.15 (נספח א'
16 לתגובה להתנגדות), עולה כדלקמן (השגיאות במקור - מ.ר.פ.):

17 "א' גרה בבית פרטי לבד. היום גרה זמני עצל בן ש' שהוא המטפל העיקרי. מזיכרי
18 א' בן ש' הוא בן הקטן, גר בקירבה ועוזר לה מאוד. עקב שיפוצים בביתה היום גרה
19 אצל בן ש'. לדבריה ילדים עוזרים לה מאוד והיא סומכת עליהם. היא רוצה לחתום על
20 צוואה.

21

22 66. כך גם עלה מעדותו של עו"ד ש' א', עורך הצוואה: "הייתי מודע לכך שהוא טיפל בה באופן עיקרי
23 והיא גם חזרה על זה כמה פעמים. שהיה שיפוץ שנעשה בביתה על ידי בנה ש', ובתקופה של
24 השיפוץ היא התגוררה בצצלו (02.11.22, עמ' 14 ש' 21-22).

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

1 67. המבקש העיד בחקירתו: "דאגתי להורים שלי, שילמתי כל השנים את כל ההוצאות. הארנונה
2 והחשמל זה עליי. אני משלם את כל ההוצאות ובניתי להורים שלי בית פעמיים" (02.11.22),
3 עמ' 19 ש' 21-22). אף כאשר נשאל שאלה בנושא אחר, השיב: "למה אתה לא שואל אותי מי
4 עשה את הכל?" (שם, עמ' 19 ש' 30). וכן בהמשך חזר על טענתו: "אני טיפלתי באימא שלי"
5 (שם, עמ' 20 ש' 7).

6 68. סיכומו של דבר, אין ספק כי למבקש היה חלק מרכזי ועיקרי בטיפול במנוחה בענייני היום יום ואף
7 בניהול העניינים הכספיים שלה, וכי לדברי המבקש הוא היה היחיד שטיפל במנוחה, והיא אף עברה
8 להתגורר אצלו (עקב שיפוצים בביתה). בנסיבות אלה, היתה לו הזדמנות להשפיע על המנוחה לערוך
9 צוואה לטובתו.

10 69. יוצא, אפוא, כי עניין לנו במצווה שלא היתה עצמאית מהבחינה הפיזית, והיא הייתה תלויה באחרים,
11 בעיקר במבקש. לעניין זה משמעות מכרעת בבחינת טענת קיומה של השפעה בלתי הוגנת של המבקש
12 על המנוחה בעת עריכת הצוואה.

13

14 קשרי המנוחה עם אחרים

15 70. לא נטען כי המנוחה הודרה כליל מקשר עם אחרים, ודווקא עולה כי גם המתנגדים ובעיקר המתנגדת
16 1, קיימו עם המנוחה קשר טוב. יחד עם זאת, אין חולק כי במועד עריכת הצוואה, למבקש היה מקום
17 מרכזי בחייה של המנוחה על פני שאר ילדיה, זאת על פי דברי המבקש כמפורט לעיל. הגם
18 שלמתנגדת 1 היה קשר טוב עם המנוחה, אין חולק כי בתקופה הרלוונטית המנוחה התגוררה אצל
19 המבקש ומטבע הדברים הייתה מרוחקת יותר מיתר ילדיה.

20 71. בהקשר הספציפי של עריכת הצוואה ומועד החתימה עליה, מבין כל ילדיה של המנוחה, היה נוכח
21 רק המבקש.

22 72. על פי מארג העדויות שהובאו בפניי, התרשמתי כי למבקש היתה השפעה גדולה על המנוחה, לרבות
23 במישור היחסים שלה עם יתר ילדיה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

1

ניתוח העדויות;

2

עדות מתנגדת 1- הגברת ש' כ'

3

73. המתנגדת 1, בתה של המנוחה, העידה ביחס למבקש כדלקמן (ההדגשות אינן במקור-מ.ר.פ.):

4

"ת. ש' כ' טיפוס קשה לי לומר, אבל אדבר על הכל. אני חטפתי מכות רצח מהבחור

5

הזה כי אני היחידה שלא האמינה לו. היחידה שלא הסכמה לקבל את כל מה שהוא

6

עושה. הוא הטיל אימה על כל הבית. הטיל אימה על האחים שלי, על אימא שלי, על

7

אבא שלי ואני היחידה שלא קנתה את זה. אני חטפתי מעדר, המעדר היה במרחק של

8

ס"מ מלפגוע לי בעורק הראשי. ניצלתי בנס. [...] לקח לי 12,000 דולר שעד היום לא

9

חזרו ואימא שלי כל הזמן הייתה בוכה ובוכה והיו לי טענות לאחותי, לאימא שלי

10

ולאחותי השנייה שהן עטפו או[ת]ן וריפדו אותו מהפחד ופיתחו מפלצת שהיום היא

11

באה לידי ביטוי כאן. אם השופטת הייתה רואה, הייתה מבינה מה זה מפלצת. אם

12

אימא שלי ירדה עשר קילו בחצי שנה שהייתה אצלו, אז זה אומר הרבה."

13

(02.11.22, עמ' 29 ש' 23-31).

14

15

וגם:

16

"ש' כ' לקח את אימא שלי אליו הביתה, שכנע אותה לצאת מהבית כדי שירצף לה

17

את החדרים, בסך הכל לשלושה שבועות וזה נמשך שנה וחצי והוא שלט במצב. קבע

18

לנו מתי לבוא, איך לבוא, מתי ללכת, מתי להיות שם וכמה להיות שם."

19

(02.11.22, עמ' 34 ש' 1-4).

20

21

74. עוד עלה מעדות המתנגדת 1, כי גם היא וגם המבקש, קיימו עם המנוחה קשר טוב, כאשר המתנגדת

22

1 הופקדה בעיקר על הטיפול בענייניה הרפואיים של המנוחה, והמבקש על הטיפול בענייני רכושה

23

של המנוחה.

24

עדות המתנגד 2- מר ר' כ'

25

75. בתחילת ההליך, המבקש צירף תצהיר מטעם אחיו המתנגד 2, ובנה הבכור של המנוחה- מר ר' כ'

26

מיום 24.05.20 (נספח ב' לתגובה להתנגדות), בו מר כ' אישר את קיום צוואת אמו המנוחה ואת

27

היות המבקש היורש היחיד אשר טיפל ודאג להוריו כל ימי חייהם, וכי זה היה רצון המנוחה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני: 3_277616

- 1 76. ביום 02.11.22 נחקר המתנגד 2 מר ר' כ', והעיד על היחסים העכורים בינו לבין המבקש. לדבריו,
2 המבקש לא דיבר עמו שנתיים כי הוא לא רצה לחתום על הסתלקות מעיזבון אביהם המנוח (עמ' 23
3 ש' 32 עד עמ' 24 ש' 11). עוד העיד מר כ' ביחס למבקש והמנוחה כדלקמן (עמ' 24 ש' 6-11):
4 "ת. הוא לא דיבר איתה חצי שנה כי לא רצתה לחתום. תאר לך לשמוע דבר כזה שהוא
5 נסע לסיין שאימא אומרת לי שילך ושלא יחזור מה שהוא עשה לה. זה הבן שהיא
6 אהבה אותו. הבן שלה.
7 ש. אהבה במרכאות?
8 ת. כן. הוא עשה לה את המוות. הוא בכוונה לא רצה לגמור את הבית עד שתחתום לו.
9 ש. כדי שתישאר לגור אצלו?
10 ת. כן."
11
12 77. עדותו של מר ר' כ' שונה בתכלית מתצהירו. בעניין זה ציין עו"ד א': "העד הגיש תצהיר מטעמנו.
13 אחרי שהגיש תצהיר מטעמנו, הוא הגיש בקשה להצטרף חלק מהמתנגדים לצוואה. עכשיו
14 הוא נתן גרסה שנוגדת את עדותו בתצהיר" (02.11.22, עמ' 24 ש' 16-17).
- 15 78. בהמשך העיד מר כ' כדלקמן: "היא לא רצתה לחתום לו אבל כנראה שהוא מירר לה את החיים
16 עד שהיא חתמה אבל לא ידעתי שהיא חתמה לו. עד שהיא נפטרה, אחרי שנה וחצי, האח
17 הקטן שלי סיפר לי שיש לו את הצוואה של אימא שלו, הוא אמר שהוא רוצה לקנות את הבית
18 מעמידר ואז יבוא לאחים שלו ויגיד להם מי רוצה להשתתף איתי, בבקשה. שאלתי אותו למה
19 עוד לא עברה צוואה. לא ידעתי ששנתיים וחצי הצוואה נמצאת" (שם, עמ' 24 ש' 33 עד עמ'
20 25 ש' 2).
- 21 79. כאשר נשאל מר כ' על תצהירו לפיו המבקש הוא שדאג וטיפל במנוחה, השיב: "אני כתבתי את זה
22 אצליך במשרד. לא קראתי מה שכתבת. אני חתמתי. היינו חברים אז, אני והוא. הוא עוד לא
23 היה אח שלי, הוא היה הבן שלי. לא רק אח" (שם, עמ' 26 ש' 17-18), ובהמשך: "הוא היה הבן
24 שלי. אני שיקרתי פה. בתצהיר" (שם, עמ' 26 ש' 29).

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1 80. לסיכום, בנוסף לסימני השאלה בנוגע לכשירותה הקוגניטיבית של המנוחה, מהעדויות לעיל ניתן
2 ללמוד כי למבקש היתה השפעה ניכרת על המנוחה במישור היחסים שלה עם ילדיה, וככל שנוצר
3 ריחוק בין המנוחה לבין מי מילדיה, היווה הדבר כר נוח להשפעה של המבקש עליה.

4 היות המנוחה נתונה להשפעה בענייני צוואות

- 5 81. בתעודה הרפואית שהגיש המבקש נאמר כדלקמן: "לדבריה ילדים עוזרים לה מאוד והיא סומכת
6 עליהם. היא רוצה לחתום על צוואה [...] לדבריה בוטחת בילדיה ומודעת להשלחות" (השגיאה
7 במקור- מ.ר.פ.). מכאן עולה כי המנוחה הייתה נתונה להשפעה בענייני צוואות, כאשר חתימתה על
8 הצוואה הנדונה כלל לא באה מיוזמתה, ואף ספק אם הבינה את תוכנה ומשמעותה.

9 מהן הנסיבות בהן נערכה הצוואה?

- 10 82. נסיבות עריכת הצוואה, כפי שהתבררו במהלך שמיעת הראיות, לרבות עדות עוה"ד שערך הצוואה,
11 עדות אחד מעדי הצוואה, ואף עדותו של המבקש עצמו, מעוררות תמיהות ותהיות רבות בבחינת
12 "רב הנסתר על הגלוי". תמיהות אלו מטילות חשד כבד כי הצוואה נחתמה תחת השפעתו הפסולה
13 של המבקש על המנוחה, כמפורט להלן.

14 עדות המבקש- מר ש' כ'

- 15 83. בדיון מיום 02.11.22 המבקש העיד בחקירתו כי הוא מכיר את עו"ד א', עורך הצוואה, משנת 2013,
16 כאשר הוא ייצג אותו בהליך משפטי (עמ' 20 ש' 8-9). לדברי המבקש הוא התקשר לעו"ד א' ונתן
17 למנוחה לדבר עמו, וכי לבקשת עו"ד א', כתנאי לעריכת הצוואה, נדרשה חוות דעת רפואית. לכן
18 ביקש מבנו להשיג לו רופא לצורך האמור (שם, עמ' 20 ש' 16-31).

- 19 84. המבקש העיד כי הוא הביא את שני עדי הצוואה, אותם הוא מכיר מעבודתם המשותפת; מר י' עבד
20 איתו בנגרייה שהם פתחו יחד, ומר ש' סיפק לו מכולות בעסק (שם, עמ' 22 ש' 16-21). לדבריו,
21 המנוחה הכירה אותם, ומאחר שהם היו בסביבה בזמן החתימה על הצוואה היא ביקשה מהם להיות
22 עדים לצוואה (שם, עמ' 22 ש' 26-30). בהמשך טען כי הבן שלו הלך לקרוא לעדים, אבל הוא לא
23 זוכר אם הוא ביקש ממנו (שם, עמ' 23, ש' 7-10).

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק הייצוגי: 3_277616

- 1 **עדות עורך הצוואה - עו"ד ש' א'**
- 2 85. עו"ד א' כאמור ערך את צוואת המנוחה. יצוין כי בתחילת ההליך הוא ייצג את המבקש, בשלב מסוים
- 3 הפסיק לייצגו והפך לעד מרכזי מטעמו, בהמשך חזר לייצגו, ולאחר מכן שוב הוחלף הייצוג. אין
- 4 ספק כי עדותו של עו"ד א' היא עדות משמעותית ביותר בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה. עו"ד א'
- 5 העיד הן בדיון מיום 22.05.22 והן בדיון מיום 02.11.22.
- 6 86. מעדותו של עו"ד א' ביום 22.05.22, עלה כי הוא הכיר את המבקש שנה או שנתיים לפני שפגש
- 7 את המנוחה, כאשר ייצג אותו בעבר בתיק משפטי, והוא מאשר כי המבקש פנה אליו לערוך צוואה
- 8 לאימו המנוחה (שם, עמ' 7 ש' 27-34).
- 9 87. עוד עולה מעדותו כי מועד החתימה על הצוואה הוא המועד הראשון בו פגש את המנוחה, כאשר
- 10 לפגישה הגיע עם צוואה שהיא כבר **מודפסת מוכנה**, לפי פרטים שלטענתו המנוחה אמרה לו קודם
- 11 לכן בטלפון. לדבריו לא היה צורך בתיקון הצוואה כי "הדברים היו ברורים", על אף שזו הייתה
- 12 פגישתם הראשונה בנוגע לעשיית צוואה (שם, עמ' 6 ש' 33 עד עמ' 7 ש' 31).
- 13 88. עו"ד א' העיד כי הוא זוכר שדיבר עם המנוחה בשיחת טלפון אחת או שתיים, וכי הוא ביקש ממנה
- 14 לבצע בדיקה רפואית כדי לוודא שהיא כשירה וצלולה (שם, עמ' 8 ש' 3-6). בעדותו של עו"ד א'
- 15 התברר כי באותה שיחת טלפון עם המנוחה, בה נמסרו לו הפרטים שעל בסיסם הוא ערך את הצוואה,
- 16 המבקש היה על הקו בטלפון (שם, עמ' 8 ש' 7-9).
- 17 89. ביחס לנסיבות החתימה על הצוואה, עו"ד א' העיד כי הצוואה נחתמה בביתו של המבקש, כי הוא
- 18 (עו"ד א') ישב עם המנוחה לבד, הקריא לה את הצוואה והסביר לה את תוכנה. לדבריו, המבקש לא
- 19 היה נוכח במקום בזמן החתימה על הצוואה (שם, עמ' 7 ש' 9-14):
- 20 **"ת. הקראתי לה את הצוואה בנוכחות שני העדים שם..**
- 21 **ש. האם ש' כ' גם נכח במקום כאשר הקראת לה את הצוואה?**
- 22 **ת. לא. ש' לא נכח במקום. שאני נכנסתי הוא היה בחוץ.**
- 23 **ש. האם אני יכול לסכם את הדברים ולומר שבכל זמן שהותך בדירה של ש' כ'**
- 24 **כשהקראת למנוחה את הצוואה, ש' כ' כל הזמן היה בחוץ?**
- 25 **ת. כן."**

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1
- 2 90. לשאלות בית המשפט, השיב עו"ד א' כי הוא הקריא למנוחה את הצוואה בשפה העברית, ולאחר
- 3 שהבינה את תוכן הצוואה היא חתמה עליה. לדבריו, הוא שאל אותה אם היא מבינה שהיא מורישת
- 4 את רכושה לאחד מילדיה ולא לכולם, והיא אמרה לו כן, מאחר שהוא טיפל בה ודאג לה, וכי זה גם
- 5 מה שרצה בעלה המנוח (שם, עמ' 9 ש' 1-13). בחקירה החוזרת, טען עו"ד א' כי הוא דיבר עם
- 6 המנוחה בעברית, ושהוא לא זוכר שהיא דיברה בערבית (שם, עמ' 9 ש' 19).
- 7 91. בדיון מיום 02.11.22 נחקר שוב עו"ד א', וכאשר נשאל על מה דיבר עם המנוחה בפגישה, השיב
- 8 כי הוא שאל אותה פרטים כלליים, על הילדים, למי היא רוצה לצוות את רכושה והאם היא מודעת
- 9 לעובדה שמדובר בבן אחד מתוך שמונה. לדבריו היא הבינה זאת ואמרה כי רק המבקש הוא שטיפל
- 10 בה וכי זו הייתה החלטה משותפת שלה ושל בעלה המנוח (שם, עמ' 13 ש' 22-33).
- 11 92. עו"ד א' אישר שהוא לא שאל את המנוחה מדוע היא לא מורישת לבת שלה או לילדים שעוזרים לה
- 12 ושהיא סומכת עליהם, כפי שעולה מחוות הדעת רפואית (שם, עמ' 14 ש' 7-16). לאחר מכן השיב
- 13 כי הוא כן שאל אותה למה היא לא מורישת לילדיה, והיא הסבירה לו שהיא מודעת להשלכות (שם,
- 14 עמ' 14 ש' 17-18).
- 15 93. בנוגע ליחסים בין המבקש למנוחה, העיד עו"ד א': "ת. הייתי מודע לכך שהוא טיפל בה באופן
- 16 עיקרי והיא גם חזרה על זה כמה פעמים. שהיה שיפוץ שנעשה בביתה על ידי בנה ש', ובתקופה
- 17 של השיפוץ היא התגוררה אצלו" (שם, עמ' 14 ש' 21-22).
- 18 94. עדות זו של עו"ד א' לכאורה נשמעת הגיונית וקוהרנטית, אלמלא באה הקירתו של אחד משני העדים
- 19 לצוואה, מר ע' י', ביחס לנסיבות בהן נחתמה הצוואה.
- 20
- 21 **עדות העד לצוואה - מר ע' י'**

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני: 3_277616

95. מחקירתו של מר י', עולה כי הוא חבר של המבקש, כי המבקש הוא זה שביקש ממנו להיות עד בצוואה, והוא מאשר כי הוא לא חתום על הצוואה (22.05.22, עמ' 5 ש' 8-13). מר י' העיד על נסיבות עריכת הצוואה כדלקמן (ההדגשות אינן במקור - מ.ר.פ.):
- 4 "ת. הגענו, היינו כולם, ישבנו במטבח, [עוה"ד] ש' שאל שאלות, ש' פרשן את הדברים, אימא שלו לא דיברה עברית כזה טוב. אז [עוה"ד] ש' הלך איתה לסלון ודיבר איתה בנפרד.
- 6 [...]
- 7 ת. אני לא זוכר בדיוק מה היה. פרשן אולי זה לא המילה הנכונה. אימא שלו לא דיברה עברית כזה טוב, אימא שלו אמרה משהו אז הוא חזר לה על הדברים. כאילו היא אמרה משהו במרוקאית והוא אמר..
- 10 ש. הוא תרגם את זה לעברית? ת. הוא ענה לה בעברית.
- 12 ש. השיחה הייתה במרוקאית? ת. חצי מרוקאית חצי עברית.
- 14 ש. הוא הסביר מה שאימא שלו אמרה? ת. הוא דיבר איתה, הדיבור היה חצי עברית חצי ערבי והוא מדבר איתה בעברית.
- 16 [...]
- 17 ת. [...] היינו במטבח. היא יושבה. היא יושבה מולי ושי ישב לידה. אני ישבתי פה (מצביע על צד שמאל). נראה לי. המנוחה יושבה מולי באמצע וש' ישב בצד שמאל – בראש השולחן. ישבתי מימינו, היא יושבה מולי ו[עוה"ד] ש' ישב לידה.
- 20 ש. שישבתם ככה, מאוד חשוב לי שתזכר, ש' דיבר איתה על הצוואה נכון? ת. כן.
- 22 ש. חשוב לי שתזכר מה ש' דיבר איתה על הצוואה. ת. לא זוכר. [עוה"ד] ש' אמר לה מה זה אומר, מה זה. [עוה"ד] ש' אמר לה, הקריא לה כל מיני דברים בצוואה, ש' הסביר לה בפרוטרוט מה זה אומר. מה קורה. על מה היא חותמת, זה פחות או יותר מה שאני זוכר."
- 26 (22.05.22, עמ' 5 ש' 29-30; עמ' 6 ש' 1-9, 18-25).
- 27
96. בחינת עדותו של מר י' מלמדת יותר מכל על התנהלות תמוהה סביב חתימת הצוואה, כאשר תיאור הנסיבות שונה בתכלית מזה שתואר על ידי עורך הצוואה עו"ד א'.
- 29

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1 97. בניגוד למתואר על ידי עורך הצוואה, כאן העיד מר י', כי המבקש היה נוכח במעמד החתימה על
2 הצוואה (ולא היה בחוץ כדברי עו"ד א'), המבקש "פרשן" למנוחה את הדברים, הסביר לה בפרוטרוט
3 את האמור בצוואה, כאשר חצי מהשיחה היא דיברה איתו במרוקאית ערבית והוא עונה לה בעברית.
4 98. עדותו של מר י' מחזקת את החשש בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת של המבקש על המנוחה,
5 אשר יש בה כדי להשליך על מידת הבנתה של המנוחה את משמעות הצוואה במועד החתימה עליה.
6 99. כאשר עו"ד א' עומת עם האמור בעדותו של מר י' כי המבקש היה נוכח במעמד החתימה על הצוואה,
7 השיב עו"ד א': "ת. אני חושב שמר י' או שלא זכר נכון או שטעה. מר כ' לא היה בכלל במעמד
8 הצוואה. הוא היה בחוץ. לא הייתי עושה צוואה שמר כ' היה בפנים. תנוח דעתך. לכל אורך
9 הזמן שנכחתי ביחד עם המנוחה והעדים ושאלתי אותה שאלות, מר כ' לא היה. לכן אם זה מה
10 שמר י' אמר הוא טעה" (02.11.22, עמ' 16 ש' 32-34).
- 11 100. עו"ד א' לא ידע להתמודד עם עדותו של מר י' ביחס לפירוט המיקום הפיזי המדויק של כל אחד
12 מהנוכחים במעמד החתימה על הצוואה, וביניהם המבקש. עו"ד א' שב וטען כי מר י' טעה בעדותו
13 כי המבקש היה נוכח, או הקריא למנוחה את הצוואה או היה מעורב בעת החתימה על הצוואה,
14 ולטענתו הוא הסתדר לבד להסביר למנוחה הכל, ללא עזרת המבקש (שם, עמ' 17 ש' 4-16).
- 15 101. לעומת זאת, בחקירת המבקש הוא עומת עם עדותו של מר י' לפיה המבקש היה נוכח במעמד הצוואה
16 ופרשן את הדברים שאמר עו"ד א' למנוחה, והמבקש השיב: "אני חושב שע' הגיע לפה מסטול"
17 (02.11.22, עמ' 22 ש' 1).
- 18 102. לא זו אף זו, בדיון הסיכומים מיום 29.11.22 טען ב"כ המבקש, כי מר י' העיד עדות מבולבלת.
19 המבקש הוסיף: "אני אומר לך, הוא נפל בבורסה והוא משתמש" (שם, עמ' 14 ש' 32). בהמשך
20 טען ב"כ המבקש: "כנראה שהגיעו אליו והוא החליט לשנות את דעתו". לשאלת בית המשפט
21 האם זה לא בגלל שהוא היה "מסטול", כדברי המבקש, השיב: "גם וגם. לפעמים בן אדם כדי
22 להעיד שקר גם לוקח משהו כי קשה לשקר, אבל יש לנו העדפה של גרסה ויש לנו עד שערך
23 את הצוואה שהוא עו"ד והוא גם עד לצוואה" (עמ' 15 ש' 15-16).

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1 103. בחינת העדויות השונות בין שני עדים שהיו נוכחים במעמד החתימה על הצוואה, מעלה תמיהות
2 וסימני שאלה רבים בכל הנוגע לנסיבות חתימת המנוחה על הצוואה, ומגלה כי אחד מהם אינו דובר
3 אמת בנוגע לנוכחות המבקש במעמד החתימה על הצוואה.
- 4 104. טענותיהם התמוהות של המבקש ועו"ד א' כי מר י' היה מסטול או כי שיקר, לא הוכחו, ואין בהן
5 ליישב את התמיהות בנוגע לנסיבות החתימה על הצוואה, כפי שפורטו לעיל, והן אף רק מחזקות את
6 המסקנה כי הצוואה הוחתמה תחת השפעה בלתי הוגנת של המבקש, אשר ככל הנראה היה נוכח
7 במעמד החתימה על הצוואה ואף לקח חלק פעיל בעריכתה.
- 8 105. ראשית, שוכנעתי כי לא היה ביכולתה של המנוחה לשקף את רצונה האמיתי לעו"ד א', אותו הביא
9 המבקש, במסגרת שיחת טלפון שבה היה נוכח המבקש על הקו.
- 10 106. כן מצאתי טעם לפגם בכך שעו"ד א' ייצג את המבקש בהליך, כך שלא ניתן להתעלם מכך שעו"ד
11 א' הוא עד שמעורב בניהול התיק.
- 12 107. קשה להתעלם מהתמיהות וסימני השאלה הרבים סביב אירוע החתימה על הצוואה. במצב דברים
13 זה, משעסקינן בטענה של השפעה בלתי הוגנת אשר לא בנקל ניתן לזהותה, יש בכל התמיהות
14 שפורטו לעיל כדי לבסס תשתית ראייתית אשר תומכת בטענת המתנגדים לקיומה של השפעה בלתי
15 הוגנת של המבקש על המנוחה.
- 16 108. לסיכום, ממכלול הנסיבות המפורטות לעיל, ובכלל זה: אי עצמאותה של המנוחה מבחינה פיזית
17 ותלותה במבקש על פי דבריו שלו, היות המנוחה מושפעת מהמבקש ביחסים שבינו לבין יתר הילדים,
18 היות המנוחה נתונה להשפעה בענייני צוואות, הסתירות שהתגלו בין עדות עורך הצוואה והעד
19 לצוואה בנוגע לנסיבות חתימת הצוואה, כל אלו ועוד, יוצרים תשתית ראייתית מספקת שיש בה כדי
20 ללמד על השפעתו הפסולה של המבקש על המנוחה בעריכת הצוואה.

21

22

23

הטענה למעורבות בעריכת הצוואה

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

109. בסעיף 35 לחוק הירושה מונחת חזקה חלוטה בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת (ע"א 2500/93 בעניין שטיינר לעיל; ע"א 2098/97 בוסקילה נ' בוסקילה, פ"ד נה (3) (837) (2001)).
- הסעיף קובע שלושה מצבים חלופיים בהם תיפסל הצוואה בגין מעורבות הזוכה בעריכתה, ואלו הם: הוראת הצוואה מזכה מי שערך אותה; הוראת צוואה מזכה מי שהיה עד לעשייתה; הוראת הצוואה מזכה את מי שלקח באופן אחר חלק בעריכתה.
110. בפסיקה נמצאה אבחנה בפרשנות אשר ניתנה לחלופות השונות בסעיף 35 לחוק הירושה. בעוד שהביטוי "מי שערך את הצוואה" פורש באופן דווקני ומצמצם כמתייחס לתהליך העריכה הלשונית של המסמך ויצירתה תוך שנקבע כי פעולות הזוכה, ככל שהיו קודם לעריכת הצוואה או לאחר עריכת הצוואה, לא יפלו בגדרו (ראו ע"א 6496/98 בוטו נ' בוטו, פ"ד נד (1) 19, 30 (2000) (להלן: "פרשת בוטו"), הרי שהביטוי "לקח חלק באופן אחר בעריכתה" פורש באופן רחב ובפרשת בוטו הגדיר אותו בית המשפט כ"עילת עוללות". במסגרת זו הרחיב בית המשפט את הביטוי והחילו גם על השלבים שקדמו לתחילת הליך ניסוח המסמך. כך, נקבע, כי גם מי שנטל חלק בהכנה ובתכנון של הצוואה יכול וייחשב כמי שנטל חלק באופן אחר בעריכתה (ש' שוחט, פגמים בצוואות, לעיל, בעמ' 354-355).
111. יצוין, כי הביטוי "לקח חלק באופן אחר בעריכתה" של הצוואה הינו ביטוי גמיש ומתמלא תוכן על פי נסיבות המקרה והמבחן – אם פלוני לקח חלק בעריכת הצוואה אם לאו – הוא, בסופו של דבר, מבחן השכל הישר (עניין בנדל לעיל).
112. השאלה האם הזוכה נטל חלק בעריכת הצוואה, תיבחן לפי מידת המעורבות וחומרתה. ככל שהמעורבות והפעילות של הנהנה כבדה יותר, גסה יותר, עמוקה יותר – תיפסל הצוואה. הצטברותם של אירועים וזיקות שכל אחד מהם כשלעצמו אין בו כדי להציב תווית של נטילת חלק בעריכתה.
113. הצוואה, עשויה ליצור את אותה מעורבות בעריכת הצוואה שיש בה כדי לפסלה (ע"א 5869/03 חרמון נ' גולוב פ"ד נט (3) (1) (2004)).
114. לא תוכנה של הצוואה הוא שקובע את קיומה של אי ההגינות של השפעה, אלא הליכי עריכתה. השפעה אפשרית נלמדת מהשתתפות בהליכי עריכת הצוואה. באין השתתפות, אין להסיק השפעה

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1 אפשרית ממה שכתוב בצוואה עצמה, אפילו הוגדל בה חלקו של הנהגה (ע"א 750/90 כולל בית
- 2 יהודה נ' גוטר, פ"ד מה (1) 498, 502 (1991).
- 3 115. אמנם המתנגדים לא העלו את הטענה בדבר מעורבות המבקש בעריכת הצוואה במסגרת כתב
- 4 ההתנגדות, אולם הדבר נחשף במהלך שמיעת העדויות של עורך הצוואה והעד לצוואה. בנסיבות
- 5 אלה, אין בטענות המתנגדים, באשר למעורבות עשיית הצוואה, כדי להוות הרחבת חזית אסורה.
- 6 אדגיש כי, טענה זו הוכחה ממילא באמצעות העדים שהובאו על ידי המבקש עצמו. מכל מקום,
- 7 בהחלט יש במעורבותו של המבקש כדי לחזק את המסקנה בדבר השפעה בלתי הוגנת של המבקש
- 8 בעריכת הצוואה.
- 9 116. הוכח כי המבקש הוא זה שפנה לעו"ד שערך את הצוואה, הוא זה שהיה נוכח בשיחת הטלפון של
- 10 עוה"ד עם המנוחה בה נמסרו לו פרטי הצוואה, הוא גם זה אשר דאג לקחת את המנוחה לקבלת
- 11 אישור רפואי לפני עריכת הצוואה, כתנאי לעריכת הצוואה, הצוואה נערכה בביתו, בפני עדים שהביא
- 12 מטעמו, כאשר במעמד החתימה על הצוואה הוא היה נוכח והסביר למנוחה את תוכן הצוואה, בשם
- 13 לב כי היא אינה יודעת קרוא וכתוב בשפה העברית.
- 14 117. הנסיבות מצביעות על כך כי המבקש לקח חלק פעיל בעריכת הצוואה וכי בפעולותיו הישירות
- 15 שהוכחו יש כדי לבסס מעורבות פסולה בהתאם לסעיף 35 לחוק הירושה, ונסיבות עריכת הצוואה
- 16 מלמדות על קיומה של השפעה בלתי הוגנת של המבקש על המנוחה.
- 17
- 18
- 19 **טענת המבקש בנוגע לשיהוי מיום הגשת הבקשה לקיום הצוואה ועד ליום הגשת ההתנגדות**
- 20
- 21 118. הבקשה למתן צו קיום צוואה, הוגשה כאמור בשנת 2019 וההתנגדות הוגשה רק בשנת 2021.
- 22 אמנם שיהוי הוא אינו דבר של מה בכך, אך מצאתי כי בנסיבות העניין, אין מדובר בשיהוי חריג או
- 23 כזה היוצא מגדר הסביר, מה גם שלא גרם כל נזק למבקש.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק הייצוגי: 3_277616

119. במבט כולל על צוואת המנוחה, נסיבות עריכתה ועילות ההתנגדות לקיומה, ולבסוף ביטולה של הצוואה, הרי שנסיבות המקרה והצורך בבירור רצונה של המנוחה עולה באופן ניכר על משקלו של השיהוי בענייננו. בהקשר זה יצוין כי קבלת טענת שיהוי, אשר למעשה סותמת את הגולל על טענות המתנגדים, כמוה "כסילוק על הסף", סעד שבית משפט אינו נוהג לתת אלא רק לעיתים רחוקות, בעוד שהמדיניות המשפטית דוגלת בהעדפת בירור הטענות לגופו של עניין ובחינת חקר האמת. לפיכך אני דוחה טענה זו.

סוף דבר

120. ניתוח כלל הראיות ובחינת מכלול נסיבות המקרה מלמד כי המבקש השפיע על המנוחה באופן בלתי הוגן. מצבה הבריאותי והקוגניטיבי הלא ברור והמוחלש של המנוחה, היה כר נוח להשפעה הבלתי הוגנת באופן שמביא לפסילת הצוואה.

121. הוכח כי המבקש הוא שפנה לעו"ד שערך את הצוואה; היה על הקו בשיחת הטלפון של עו"ד עורך הצוואה עם המנוחה, בה נמסרו לו פרטי הצוואה; דאג לקבלת אישור רפואי בעניין המנוחה כתנאי לעריכת הצוואה; הצוואה נחתמה בביתו של המבקש; עוה"ד הגיע עם צוואה מודפסת ומוכנה וזאת בפעם הראשונה שבה פגש את המנוחה; המבקש שהוא הביא את העדים לצוואה; היה נוכח במעמד החתימה על הצוואה; הסביר למנוחה בפרוטרוט את תוכן הצוואה, בשים לב כי היא אינה יודעת קרוא וכתוב בשפה העברית.

122. משקלן המצטבר של העדויות והראיות ובעיקר התנהלותו של המבקש, לפני ובעת עריכת הצוואה, יוצר מארג נתונים אשר יש בו כדי לבסס היטב את הטענה בנוגע להשפעתו הפסולה של המבקש על המנוחה.

123. לפיכך, מצאתי כי המבקש לא עמד בנטל הרובץ לפתחו להוכחת תקפותה של הצוואה, בעוד המתנגדים הצליחו להוכיח כי הפגמים בצוואה והפגמים בהליך עריכתה, לרבות קיומה של השפעה בלתי הוגנת של המבקש על המנוחה בעת עריכת הצוואה, מלמדים כי הצוואה לא משקפת את רצונה האמיתי של המנוחה, וכפועל יוצא דין הצוואה להתבטל.

124. מכל המקובץ לעיל – אני מורה כדלהלן:

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 59895-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 59913-05-21 כ' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק היצוני: 3_277616

- 1 א. ההתנגדות שהוגשה לקיום צוואת המנוחה – מתקבלת.
- 2 ב. הבקשה לקיום צוואת המנוחה מיום 14.04.15 – נדחת.
- 3 125. המבקש ישלם למתנגדים הוצאות בסך 82,600 ₪ (בחלקים שווים ביניהם) בתוך 30 ימים מהיום,
- 4 שאם לא כן, יישא התשלום הפרשי הצמדה וריבית ממועד החיוב ועד התשלום בפועל.
- 5 126. משתם ההליך, התיקים ייסגרו.
- 6
- 7 ניתן היום, כ"א כסלו תשפ"ד, 04 דצמבר 2023, בהעדר הצדדים.

מירה רום פלאק, שופטת

- 8
- 9
- 10
- 11

גט

OVER

משפחה • משפט • ומה שביניהם

WWW.GET-OVER.CO.IL

